

Sicer pa jo tudi njena zunanost, oblika, tisk in sestava obsojajo. «Lirika najmladih» me poučuje, kako ne sme biti sestavljena antologija, posebno ne antologija mladih in najmlajših.

Anton Ocvirk.

Stjepan Mihalić: Grbavica. Pasijska igra. Karlovac. 1929. Str. 38.

Mihalićeva «Grbavica» je prečit dokaz avtorjeve nejasnosti v ideji in nezmožnosti v izvedbi, kajti pisati v monologih in dialogih, še ne pomenja ustvariti dramskega dela. Avtor se bori še z izrazom in vsebino ter zato ne more ustvariti ne močne ne svojelastne drame. Najsi se v predgovoru, ki je avtorjev avtoportret, z močno gesto brani evropskih vplivov, me ni preveril, da je «Grbavica pokušaj novog». Vse bolj čutim, da je avtorju te igre več za politično tendenco ideje nego za umetniški izraz življenja. Dokaz so predgovor in igra sama. Na žalost je «Grbavica» še polna «evropskih vplivov» (Toller i. dr.) in ni tako samolastna, kot misli Mihalić, saj je v vrsti tistih del sodobne literature, ki neprestano dokazujejo, da živi na zemlji del ljudi dobro drugi slabo. Zato so njegove osebe le okosteneli nosilci pisateljevih miselnih tendenc. Tako je «Grbavica» komaj medel odblesk pravih del te vrste.

Anton Ocvirk.

Jakša Kušan: Smrt mladosti. Burleska u jednom činu. Predgovor B. Jevtić. Sarajevo. 1929. Str. 30.

Enodejanka začetniškega iskanja, prežeta z refleksi iz sodobne nemške dramske produkcije, stilno neokretna in neužitna, razodevajoč avtorjevo nepojmovanje odra in njegovo neumetniško hotenje. Burleska «ideje», ki okrinkuje papirnate obraze neživih oseb, neresničnega junaka in njegovo mladost, ki govori kot političen govornik o plehki idejčici, ki naj bi bila simbol mladega in idealnega življenja. Problemov, etike in morale dela ne vidim, o kateri ve B. Jevtić tako na široko govoriti: vidim samo slabo prebavljeno miselnost sodobne politične tendence. Tudi problem uprizoritve, ki ga v predgovoru razvija B. Jevtić, ni tu pereč, ker postane nevažen, čim se človek zave, da je delo nezrelo. Vsa analiza o «unutarnjem dialogu», o «dialogu između praktičkog i idealnog» je tu odveč, ker je ta burleska res «smrt mladosti».

A. Ocvirk.

G L O S E

K sporu zaradi Gradnikove «Kitajske lirike». V tej zadevi je izročil Mile Klopčič, recenzent Gradnikove knjige v Ljubljanskem Zvonu (št. 3 in 4), uredništvu odgovor na repliko Mirana Jarca. V tem odgovoru izvaja M. Klopčič med drugim: «Odklanjam mnenje, da bi moral vzeti Gradnikove prevode kot izvirne slovenske pesmi. Kolikor sem jih le primerjal z nemškimi, so (ali vsaj hočejo biti) točni prevodi prevodov ali prepesnitev. (Glej primere na str. 196. in 249. moje ocene. Prav radi tega sem jih navedel.) — Jarc citira konec Gradnikovega prevoda Jesenski metulj ter mi ga po svoje, učeno razlaga. A ta razlaga bi še držala za Gradnika, nikakor pa ne more veljati za Pfizmaierja. «Hundertklatfrige Fichte» vendar ni isto kot «tisočletni jêla» in ne more pomeniti «vrste znova in znova pojavljajočih se individualnih... rastlin», kot bi to želel in kot nam skuša sugerirati Jarc. Prav izraz «hundertklatfrige Fichte» daje stavku (Man sieht nicht, dass der tausendjährlige Storch oftmals aufsitzt auf der hundertklatfrigen Fichte) barvo ironije. Če pomislimo še, da so Pfizmaierjevi prevodi dobesečne interlinearne verzije, je prav mogoče prevesti ta stavek z: Redkokdaj vidimo, da poseda tisočletna štokrlja na stoklaftrski smreki, — kar bi bil tudi povsem logičen zaključek pesmi. To odgovarja tudi prevodu ‚nekega‘ Woitscha (ki je znanstvenik, ne pesnik!), ki sem se jaz opiral nanj. — Ker so vse Jarčeve trditve šibke, je h koncu udaril še po mojih

prepesnitvah iz kitajske lirike, češ, da so slabe, in da je radi tega moj ‚kritični zalet še tembolj neprimeren in neupravičen‘. Kritik naj bi torej smel ocenjati le stvari, ki bi jih sam zmozel vse boljše. V tak kriterij veruje le še Jarc.» Nadalje se Klopčič zavaruje proti Jarčevemu očitku, češ, da je ‚potvoril celoten vtis knjige‘ s tem, da je ‚spretno zamolčal štiri petine pozitivnih vrednot‘ in ugotavlja končno, da ga Jarčeva replika ni prepričala, dasi jo je (kot tudi »Kitajsko lirikó») prebral s ‚čisto sprejemljivostjo‘.

To je v izvlečku Klopčičev odgovor, ki ga uredništvo ne objavlja v celoti, ker ne prinaša ničesar novega, kar bi čitatelju razbistrilo sporno zadevo. Kakor se vidi, se ves spor v glavnem suče krog pesmi »Jesenski metulj«, ki ji je M. Klopčič odrekel smisel (Lj. Zvon, str. 230.) in jo je M. Jarc skušal raztolmačiti. (Prav zato je uredništvo tudi priobčilo Jarčevo repliko.) Prevajalec sam je uredništvu ustno skušal razložiti svoje pojmovanje te pesmi iz ljudske vere kitajskega naroda, ki tako rad govori o tisočletnih želvah, štokljah, drevju (»hundertklaftrige Fichte» seveda ne pomeni samo višine, temveč hkratu tudi starost), kar da je Pe-Lo-Tien v sklepnih stihih svoje pesmi porabil kot antitezo misli, govoreči o minljivosti vsega živega. Ali je to pojmovanje pravilno, iz zgoraj citiranega Pfizmaierja, na katerega se je Gradnik v tej pesmi naslonil, ni razvidno. Že spricho te pesmi pa je jasno, kako kočljivo je za prevajalca, ako ne zajema iz vira. Misel originala, ki se v prevodu tako rada zabriše, se v prevodu prevoda nujno še bolj zabriše in zbledi, zlasti še, ako presaja kdo iz tako daljne in tuje nam miselnosti, kakor je Evropi Orient. Gradnik je prevajal iz evropskih jezikov, v katerih je kitajski duh že presajen, prepesnjen v evropskega duha; zato se pri tej liriki ne da govoriti o prepesnitvah, temveč o prevodih. To je knjigi v škodo. Kajti ne samo angleški, francoski, nemški, tudi slovenski prevajalec zajemaj iz vira!

In najsi je Gradnik s svojim dosedanjim literarnim delom dokazal, da je znatno pomembnejši kot izviren pesniški tvorec nego kot prevajalec in dasi je njegov izbor za Slovence literarno vendarle važen, ker nedvomno kljub večjim in manjšim neuspelostim hrani v sebi tudi estetsko pomembne vrednote, bi vendar njeno vrednost mogel pravično presoditi samo dober poznavalec originalov. Jasno je, da gre pri knjigi z naslovom »Kitajska lirika« samo za to, ali pove Gradnikova slovenitev Slovcu isto in z isto silo, kar pove in govori original kitajskemu čitatelju. Povsem razumljiv je tedaj uspeh te knjige: pri nekaterih čitateljih veliko, nedeljeno priznanje, priznanje, ki ni tako nedeljeno pri čitateljih, ki so se sami kdaj intenzivneje, v več evropskih jezikih, bavili s kitajsko poezijo. Edino merodajno sodbo bo zato mogel izreči samo dober poznavatelj originalov. A takega poznavatelja danes med slovenskimi znanstveniki, kritiki in pesniki ni.

F r a n A l b r e c h t.

«Odmevu» gospoda Janka Glaserja. Po razumljivi želji uredništva se analizirajo in podrobno razbirajo samo pomembne in pomembno ali vsaj zanimivo slabe knjige. Vaša je povprečna. — »To pa je pri Glaserju vedno tako«, razumite na edino mogoč način: Kadar koli govori Glaser o intimnostih, se ne zaveda njih bistva. — Dolgočasnosti in dolgoveznosti se branite z vestnostjo? Ta krepost je dolgočasnosti bližnja sosedja, zlasti v tisti malce pretirani stopnji, ki se ji pravi pedantnost. — Ne verjemite in ne zaupajte posnemovalcem! Navadno imajo slab okus, sicer bi ne posnemali. — »V mesečini«? Vam: mikrokozmos v makrokozmu, skrajna ekonomija v besedi; meni: odmev župančičevega »Slapa«, nekoliko moteča nediskretnost, skrajno ekonomično dajanje poezije ali z drugo besedo: trezna proza. — Zakaj tajite svojo splendid isolation? Kaj drugega izražajo tile stih: »Kjer se glasil čez dan je smeh in